

Protirečenia a otvorené otázky liberalizovaného trhu s elektrickou energiou v podmienkach SR a EÚ

Elektrizačná sústava (ES) je mimoriadne zložitý technologický komplex. Skladá sa z koncových spotrebiteľov elektrickej energie, zo zdrojov elektrickej energie, z prenosovej sústavy (PS) a distribučných sústav (DS). Dôležitým komplementárnym prvkom sú v nových trhových podmienkach ešte aj obchodníci s elektrickou energiou. Momentálne existuje na európskom kontinente obrovská nadnárodné prepojená ES, ktorá obsahuje veľký počet synchronne prepojených regulačných oblastí (RO). Spotrebou a výrobou je to jeden obrovský gigant.

V dôsledku vytýčenia politickej smernice o liberalizácii trhu s elektrickou energiou v podmienkach SR došlo v posledných rokoch v SR k radu závažných rozhodnutí a legislatívnych zmien týkajúcich sa organizácie a usporiadania sektoru elektroenergetiky. Podľa momentálne platného konceptu fungovania sektoru elektroenergetiky v SR existujú výrobcovia elektrickej energie vnútri RO SR organizačne, účtovne i právne úplne oddelene od prenosovej a distribučnej sústavy. PS je samostatným právnym subjektom a v oblasti distribúcie existujú tri právne samostatné distribučné spoločnosti. Otázka dostatočnosti zdrojov v SR bola ponechaná na trh. Zodpovednosť za dostatok zdrojov elektrickej energie v dlhodobom horizonte pre spotrebiteľov geograficky sa nachádzajúcich v RO SR totiž už nemá v rámci RO SR žiadny výrobca. V reálnom čase, resp. v horizonte jedného kalendárneho roka je za vyrovnanú bilanciu spotreba/výroba v RO SR zodpovedný prevádzkovateľ prenosovej sústavy (PPS).

Spôsob prevádzky ES SR je predurčený reálnou topológiou prenosových i distribučných sietí, počtom, druhom a rozložením zdrojov el. energie a taktiež rozumným a prirodzeným nasadzovaním použiteľných zdrojov elektrickej energie v teritóriu SR. Pri riešení možných variantov a scenárov rozvoja ES, ale aj PS je nevyhnutné zohľadňovať určitú teritoriálne rozloženú spotrebu. Geografické rozloženie spotreby, topológia DS, rozloženie, prevádzkyschopnosť a stupeň nasadenia jednotlivých zdrojov elektrickej energie na území SR v dlhodobom časovom horizonte, resp. v horizonte nad jeden kalendárny rok momentálne závisia od nezávislých subjektívnych rozhodnutí rôznych nezávislých podnikateľských subjektov v určitej miere nezávislých aj od vlády SR, i keď po privatizácii SE, a. s., nebude mať vláda SR rozhodovacie kompetencie v oblasti zdrojov elektrickej energie voči žiadnemu subjektu ani v SR. Avšak popri parametroch PS a DS sú zdroje vnútri regulačnej oblasti zásadnými determinujúcimi faktormi na skúmanie vlastností a určenie schopností ES SR v určitom časovom horizonte. Tieto faktory sa v čase menia. Narastá a geograficky sa mení rozloženie spotreby, dožívajú niektoré výrobné aj prenosové a distribučné kapacity, mení sa charakter obchodu, tranzitu, rozsah importu i exportu. Ovlivníť veľkú časť týchto koncepčných, ale aj operatívnych zmien nie je v kompetencii PPS. Všetky závažné roz-

hodnutia vplyvajúce na vlastnosti elektrizačnej sústavy SR majú byť v budúcnosti podľa momentálnych predstáv vo veľkej miere závislé od individuálneho slobodného správania sa jednotlivých účastníkov liberalizovaného trhu s elektrickou energiou. Štátna ingerencia v tejto oblasti má byť minimálna. Legislatívne nie je dostatočným spôsobom zadaný však ani tento minimálny spôsob štátnej ingerencie.

Všetky tieto skutočnosti zásadným spôsobom ovplyvňujú a budú ovplyvňovať prognózy prevádzky ES SR a kvalitu týchto prognóz. PPS, ktorý je v reálnom čase zodpovedný za vyrovnanú bilanciu spotreba/výroba, nemá však z dlhodobého hľadiska k dispozícii žiadne záväzné programy výrobcov alebo podnikateľských skupín ako potenciálnych výrobcov. Rovnako nemá dostupné žiadne záväzné prognózy vývoja spotreby a jej geografického rozloženia v rámci SR. Distribučné spoločnosti taktiež nie sú legislatívne nikomu zaviazané poskytovať svoje programy rozvoja. Zo strany protagonistov liberalizovaného trhu s el. energiou sa očakáva, že trh bude spôsobilý správne a včas reagovať na všetky potreby v rozvoji ES SR. Zachovanie základných funkcií alebo rozvoj regulačnej oblasti ES v zásade spočíva v schopnosti nezávislých subjektov pôsobiacich v rámci liberalizovaného trhu s elektrickou energiou v SR reagovať na zmeny na strane spotreby aj v oblasti zdrojov elektrickej energie. Ide teda najmä o podnikateľské aktivity známych, ale i anonymných podnikateľských subjektov v oblasti výstavby a odstavovania zdrojov elektrickej energie, ale aj v oblasti obchodu s elektrickou energiou. Toto je, veľmi stručne povedané, predstava mnohých kompetentných o fungovaní sektoru elektroenergetiky SR. Pritom vzhľadom na územnú, projektovú a realizačnú náročnosť investičných aktivít v oblasti zariadení elektroenergetickej sústavy možno zásadné zmeny na strane zdrojov, ale i PS a DS zabezpečiť najskôr v rozmedzí 3 až 7, ale i viac rokov od zistenia potreby príslušnej zmeny.

Už i málo zainteresovanému čitateľovi zrejme pri čítaní tohto suchého opisu situácie musia začať „blikafť kontrolky“. Tí viac zainteresovaní a profesionáli v danej oblasti sú však značne znepokojení. A oprávnene. Trhovým silám, resp. skrytým samosvojným mechanizmom a schopnosťou automatickej samoregulácie prostredníctvom trhu sa totiž prejavuje nenáležitá až riskantná dôvera. Ak by sa totiž mali zodpovedne posúdiť všetky možné situácie, ktoré by mohli v podmienkach ES SR nastať napr. v období 2005 – 2015, bolo by nevyhnutné seriózne spracovať značné množstvo variantov, scenárov a podvariantov, každý variant, scenár a podvariant preskúmať pomocou matematických modelov, a to z hľadiska prenosových schopností a topológie PS a DS, ako aj z hľadiska geografického rozloženia výroby vo väzbe na geografické rozloženie spotreby. Charakteristiky spotreby sú totiž v elektroenergetike určujúce vzhľadom na vlastnosti elektrickej energie. V reálnom

čase, ale i v dlhodobom horizonte kvalitatívne vlastnosti a kvantitatívne parametre spotreby el. energie priamo predurčujú spôsob, rozloženie a objem jej výroby. Pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý je zodpovedný za zostavenie spotreby s výrobou v reálnom čase je veľmi dôležité aj geografické rozloženie spotreby. Situácia v tejto oblasti nie je v SR momentálne platnou legislatívou dostatočne riešená z hľadiska časového horizontu nad jeden kalendárny rok. V zásade platí, že PPS môže podľa platnej legislatívy signalizovať a riešiť len operatívne problémy, ak nastanú v priebehu jedného kalendárneho roka. Výrobca môže kedykoľvek v horizonte nad jeden rok napr. odstaviť akýkoľvek svoj zdroj. V podstate stačí, ak ho na trhu nikomu neponúkne. V rámci jedného kalendárneho roka môže PPS v prípade problémov pre nedostatok zdrojov urobiť opatrenia, napr. vyhlásiť havarijný stav, nariadiť nejakému výrobcovi nasadenie nejakého konkrétneho zdroja do výroby (ale len ak je k tomu prevádzkovo spôsobilý a bol ponúknutý zo strany vlastníka v rámci prípravy prevádzky ES pre daný kalendárny rok), havarijne doviesť určitý objem elektrickej energie z inej RO (ak to však pomôže, t. j. ak možno túto energiu dopraviť prostredníctvom PS a DS na miesto, kde chýba), určitú oblasť od ostatnej havarijne odpojiť pre poruchu, pre nedostatok zdrojov, a pod. Kompetenciu aktívne ovplyvňovať dlhodobý časový horizont v oblasti zdrojov v rámci RO SR však PPS nemá. Prítom však rozvoj PS a prognóza prevádzky ES SR v dlhodobom horizonte sú priam bytostne späté so situáciou v oblasti rozvoja zdrojov čo do objemu i geografického rozloženia a rozvoja DS v dlhodobom horizonte (toto všetko, samozrejme, v kontexte s vývojom spotreby, t. j. s objemom a geografickým rozložením spotreby).

Čo sa týka tranzitných výkonov, je nevyhnutné zdôrazniť, že pre garantovanie funkčnosti prenosovej sústavy nie je rozhodujúci len objem tranzitných výkonov a čas ich tokov, ale aj ich smer! Zabezpečiť napr. prenos tranzitných výkonov cez regulačnú oblasť SR v smere západ – juh je úplne iná otázka ako napr. v smere východ – západ. Ak sa teda majú plniť určité predstavy a scenáre v medzinárodnom obchode, musia byť dostatočne včas známe, aby mohli byť na prenos pripravené primerané prenosové a distribučné „cesty“, resp. vnútorné kapacity národných prenosových sústav bez výskytu možných preťažení a nebezpečných stavov v budúcnosti.

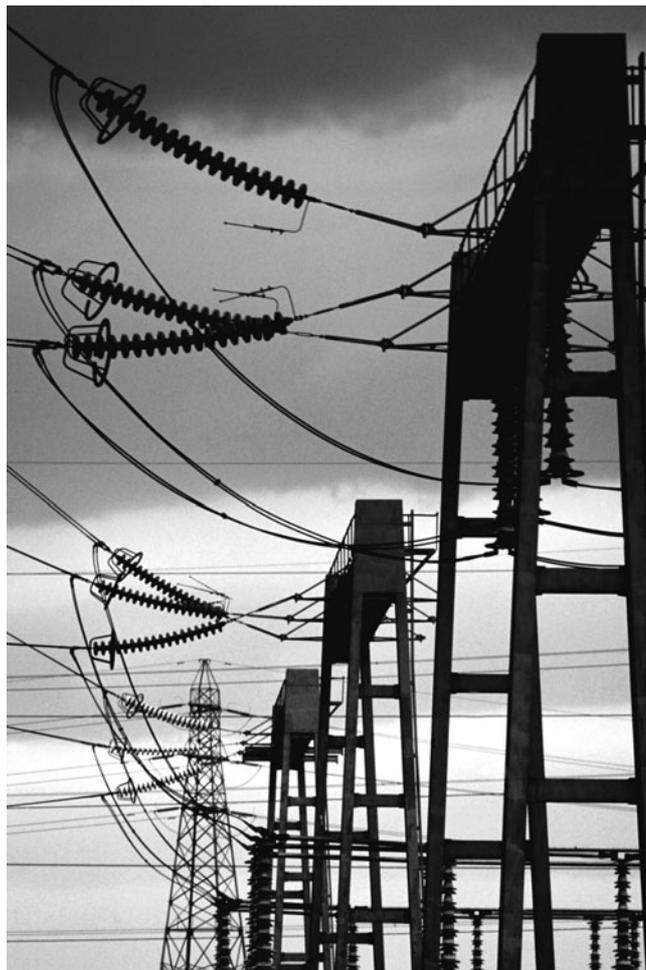
Reálny vývoj situácie v ES SR bude priamo závisieť od obsahu novej zákona o elektroenergetike, od sekundárnej legislatívy, špeciálne od vyhlášky o pravidlách trhu s elektrickou energiou.

Ak by sa dnes žiadalo vydať osvedčenie o dostatočnosti určitých všeobecne definovaných variantných stavov ES SR v budúcnosti z hľadiska potrieb zásobovania elektrickou energiou všetkých teritórií a regiónov v SR a funkčnosti ES SR, muselo by sa spracovať primerané zadanie a museli by sa veľmi precízne definovať stavy, ktoré sa majú posudzovať. Takisto by sa museli úplne jasne definovať legislatívne podmienky a pravidlá trhu, pre ktoré by mali byť platné závery. Súčasťou zadania by museli byť dodané rozsiahle podklady v duchu takto koncipovaného zadania o parametroch zdrojov a objemoch výroby za prevádzkovateľov výrobných energetických zdrojov pre sledované obdobie a taktiež za prevádzkovateľov PS a DS, ďalej záväzný údaje o spotrebe a jej geografickom rozložení, a to vo viacerých variantoch a pre každý reálne očakávateľný scenár. Táto cesta je za súčasného stavu smerovania sektora elektroenergetiky a stavu legislatívy prakticky nerealizovateľná pomocou reálnych serióznych údajov. Preto by príslušné analýzy mohli byť spracované len hypoteticky. Pri hypotetickom zvažovaní situácie však môže enormne narásť počet variantov, podvariantov a scenárov, ktoré by takto museli byť zvážené. Tento postup je teda nereálny. Pri úplne liberálnom prístupe je totiž možných variantov vývoja nekonečne veľa.

Záležitosť veľmi úzko súvisí so stavom národnej/štátnej energetickej politiky SR, ktorá ak by existovala, mala by oveľa konkrétnejšie definovať práve želané cieľové stavy a definovať prostredie a okol-

nosti, za ktorých by sa mali tieto stavy dosiahnuť. Systémovým spôsobom by mala vlastne zaručiť, že nemôžu nastať neželané a neprijateľné stavy a scenáre. Energetická politika SR by mala zásadne definovať najmä otázky sebestačnosti SR v oblasti výroby elektrickej energie v regulačnej oblasti SR, teda do akej miery má byť SR sebestačná vo vlastnej výrobe el. energie a do akej miery môže byť závislá od dovozu elektrickej energie. K dispozícii pre takéto rozhodovanie však nie je celých 100 % spotreby elektrickej energie v SR, lebo vzhľadom na technologické obmedzenia je nevyhnutné určitú časť spotreby SR vyrobiť priamo v RO SR. A to nielen v objeme, ale aj v primeranom geografickom rozložení zdrojov na území SR. Týmto otázkami však v SR nie je nikto kompetentne a právomocne poverený a okrem vlády SR, ktorá si nepriamo svojimi rozhodnutiami na seba vzala zodpovednosť, nie je v danej oblasti nikto konkrétny ani kompetentný a zodpovedný. Treba upozorniť, že elektrická energia je strategický tovar a v prípade jej nedostatku už nepôjde len o jej cenu, ale aj o výsostne bezpečnostné otázky. Teda ak by bola stanovená povinná sebestačnosť napr. deväťdesiat percent, logicky by mal byť stanovený kompetentný ústredný orgán štátnej správy alebo ním poverená kompetentná organizácia so všetkými právomocami, ktorá pomocou dopredu vytvorenej a schválenej metodiky bude dlhodobo „strážiť“ a zodpovedať za to, či sa v niektorom období táto hodnota nezníži. Skúmaný časový horizont by nemal byť menší ako desať rokov, nakoľko vzhľadom na náročnosť prípravy investičných aktivít v oblasti zariadení elektroenergetiky možno prípadné zásadné zmeny, ak je avizované, že nastanú, zabezpečiť najskôr v rozmedzí 3 až 7, ale i viac rokov od zistenia potreby príslušnej zmeny.

Sledovanie a vyhodnocovanie primeranej sebestačnosti vo výrobe elektrickej energie z vlastných zdrojov nemožno vôbec podceňovať. Tento parameter je taký dôležitý, že by mal byť sledovaný a predpísaný, ako je pre každú regulačnú oblasť pravidlami nadnárodnej elektrizačnej sústavy UCTE predpísaný napr. objem regulačnej energie pre primárnu reguláciu výkonu/frekvencie a pred-

pisaná povinnosť udržiavať saldo zahraničných výmen elektrickej energie sekundárnou reguláciou výkonu. Niektorí by mohli namietť, že týmito predpismi je implicitne stanovený a predpísaný aj objem výroby pre každú RO, ale také jednoduché to zase nie je. Parameter predpisanej minimálnej sebestačnosti vo výrobe elektrickej energie každej jednotlivej RO by si mala sledovať a dodržiavať nielen každá regulačná oblasť synchronne prepojenej nadnárodnej elektrizačnej sústavy na európskom kontinente, ale mal by byť kontrolovaný aj z pozície Európskej komisie. Je to totiž základný technologický bezpečnostný parameter pre zachovanie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky nadnárodnej elektrizačnej sústavy. **Objem a parametre geografickej mernej hustoty spotreby elektrickej energie na európskom kontinente v zónach prepojených do jednej nadnárodnej synchronne spolupracujúcej sústavy totiž jednoznačne predurčuje objem a parametre geografickej mernej hustoty výroby elektrickej energie na európskom kontinente!!!** Tento predpis by nemal mať nič spoločné s liberalizáciou obchodu s elektrickou energiou. Pre voľný obchod možno uvoľniť len taký objem prenosu elektrickej energie medzi jednotlivými RO, aký dovoľí udržanie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky prepojenej sústavy a bezpečné a spoľahlivé zabezpečenie základnej dodávky elektrickej energie v každej RO. Preto sa v sieťových odvetviach, resp. v komodite tovaru elektrická energia v oblasti bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a dodávky el. energie nedá spoliehať na správne fungovanie automaticky fungujúcich samoregulačných síl trhu. Koniec koncov, **na vytvorenie zóny voľného obchodu je nevyhnutný dostatok zdrojov a ich voľná súťaž. Pre existenciu liberalizovaného trhu s elektrickou energiou je nevyhnutným predpokladom voľná súťaž výrobcov elektrickej energie! Tá však nemôže nastať, ak existuje i keď len malý nedostatok elektrickej energie, resp. ak nie je dosiahnutá schopnosť jej dostatočnej výroby! Bez dostatku zdrojov, dokonca bez ich určitého, technologicky a ekonomicky oprávneného prebytku, nemožno vôbec hovoriť o voľnom alebo liberalizovanom trhu s elektrickou energiou.**

Vyrovnaná bilancia spotreba/výroba závisí najmä od fyzikálnych parametrov danej elektroenergetickej regulačnej oblasti, pričom nutnou podmienkou je dostatok určitého (nevyhnutného) objemu výroby a regulačných schopností výrobných zdrojov (regulačnej energie) vnútri každej RO. V rámci zodpovednosti za vyrovnanú bilanciu spotreba/výroba má prevádzkovateľ prenosovej sústavy momentálne kompetenciu spracovávať „Prípravu prevádzky ES SR“ len na jeden kalendárny rok dopredu. Táto príprava prevádzky obsahuje nasadenie len tých zdrojov, ktoré ponúknu výrobcovia v SR. Obchodníci a importéri el. energie nemajú žiadnu záväznú povinnosť ohlásiť a záväzne dodržať objem importu v danom kalendárnom roku a už vôbec nie v období dlhšom ako jeden rok. Záväzná príprava prevádzky ES SR na obdobie dlhšie ako jeden rok sa ani nespracováva. Nerealizujú sa teda ani výpočty na overenie spôsobilosti ES SR pre iný časový horizont záväzným spôsobom.

Na základe rôznych signálov sú napr. na obdobie rokov 2009 – 2013 avizované veľké úbytky zdrojov vnútri regulačnej oblasti SR. Z toho vyplýva veľmi veľký objem nevyhnutných importov el. energie do regulačnej oblasti SR. Je avizovaná závislosť ES SR od importu elektrickej energie v základnom pásme spotreby prakticky až 30 % objemu predpokladanej spotreby el. energie v SR v predmetných rokoch. **Podľa doterajších expertných skúseností z vyhodnotenia vlastností elektrizačnej sústavy SR takýto stav znamená reálnu závislosť ES SR od importu v niektorých významných časových úsekoch v danom období aj viac než 50 % v reálnom čase. A to nielen počas generálnych opráv a plánovaných technologických odstávok zdrojov vnútri RO SR!** Avizovaná skladba a geografické rozmiestnenie zdrojov el. energie v rámci regulačnej oblasti SR sú nevhodné a aj keď nie je známe očakávané geografické rozloženie spotreby

v rámci regulačnej oblasti SR, ale len prognóza celkového objemu rastu, expertne možno konštatovať značný nesúlad v geografickom rozložení zdrojov v súvislosti s geografickým rozložením spotreby vo väzbe na existujúcu a budúcu topológiu PS a DS. Pri existencii takýchto očakávaní vývoja je nevyhnutné vážne upozorniť, že v období od roku 2009 do roku 2013 môžu nastať tieto základné problémy v elektroenergetickom sektore SR, resp. v ES SR:

- 1. Nebude možné zabezpečiť vyrovnanú bilanciu spotreba/výroba v regulačnej oblasti SR pre nedostatok tých druhov podporných služieb, resp. regulačnej energie, ktorú nemožno z technického/technologického princípu doviezť zo zahraničia, prípadne z iných regulačných oblastí.** Ide najmä o povinnosti, ktoré musí podľa pravidiel fungovania prepojenej nadnárodnej elektroenergetickej sústavy na kontinente Európy (pravidlá vyhlásené a záväzné v rámci UCTE) zabezpečiť každá regulačná oblasť samostatne pomocou vlastných zdrojov. Hovoríme najmä o primárnej regulácii výkonu/frekvencie a sekundárnej regulácii výkonu (saldo medzinárodných obchodných výmen). Taktiež nastanú problémy s reguláciou napätia (primárna a sekundárna regulácia napätia). Tieto regulácie si z fyzikálneho a technologického hľadiska, ale aj na základe záväzných technických pravidiel prevádzky UCTE musí zabezpečiť každá RO vo vlastnej kompetencii výlučne z vlastných zdrojov. Táto povinnosť vyplýva z technickej, technologickej a fyzikálnej podstaty zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej prevádzky nadnárodného elektroenergetického synchronne prepojeného systému na udržanie statickej i dynamickej stability nadnárodnej sústavy. Je daná výlučne fyzikálnymi zákonmi a existujúcou technológiou a nemožno ju zabezpečiť/nahradiť obchodom, teda ani importom/exportom elektrickej energie, resp. nemožno ju nakúpiť na medzinárodnom trhu s el. energiou.
- 2. Nebude možné zabezpečiť dodávku el. energie všetkým koncovým odberateľom el. energie na území SR v požadovanom objeme a v normovanej kvalite.** Ide o to, že taký výrazný úbytok vlastnej výroby v regulačnej oblasti SR by vyvolal extrémne finančne a investične náročné opatrenia nielen na úrovni prenosovej sústavy, ale aj na úrovni distribučných sústav. Zároveň, aj napriek realizácii technicky realizovateľných investičných opatrení na úrovni prenosovej a distribučných sústav, by nedostatok zdrojov vnútri regulačnej oblasti nebol riešiteľný len dobudovaním zariadení prenosovej a distribučných sústav. Nedostatok zdrojov vnútri elektroenergetickej regulačnej oblasti spôsobený určitým deficitom zdrojov už nemožno vyriešiť len dobudovaním vedení, elektrických rozvodných alebo transformačných staníc atď. Je to v dôsledku existujúcej technológie a fyzikálnych vlastností elektrickej energie.
- 3. Nebude možné zabezpečiť plnoprávnu a zmysuplnú existenciu ES, resp. PS SR v rámci medzinárodných obchodných výmen a riešenia nadnárodných stabilitných otázok.** Ide o to, že elektrizačná sústava/regulačná oblasť, ktorá by bola výlučne importérom, dokonca závislým importérom, za ktorého by okolité regulačné oblasti museli preberať viaceré veľmi zodpovedné funkcie, úlohy a povinnosti v oblasti statickej, ale i dynamickej stability, by vôbec neplnila funkcie, ktoré sú očakávané v oblasti nadnárodného obchodu/transitných výmen elektrickej energie. A čo je najpodstatnejšie, neplnila by povinnosti a technologické funkcie vyplývajúce z dôležitého princípu solidarity pri riešení veľkých porúch v prepojenej nadnárodnej elektroenergetickej sústave. Takáto sústava by nielen nemohla plniť povinnosti, ktoré vyplývajú z pravidiel UCTE v rámci existencie a vybudovania povinných „obraných plánov“ proti šíreniu systémových porúch, ale bola by prakticky pri každej výraznejšej poruche automaticky odpojená ochranami a automatikami od ostatných sústav a „odhodená“ ako neprijateľná/neudržateľná záťaž pri riešení týchto problémov.

Takže v ES SR by v predmetných obdobiach boli veľmi častým javom situácie v obmedzovaní spotreby (odpájanie niektorých oblastí od dodávky el. energie) a situácie typu „black out“ (prípady dobre známe z posledného obdobia najmä z Talianska a USA). Teda priemysel a obyvatelia v teritóriu regulačnej oblasti SR by si museli zvyknúť na výpadky v dodávke elektrickej energie trvajúce i niekoľko hodín s nedozernými ekonomickými národohospodárskymi škodami, ohrozením bezpečnostnej situácie v štáte a pod.

- 4. Nebude možné udržať ceny za prenosové služby a za elektrickú energiu pre koncových odberateľov v priemysle a u obyvateľstva na území SR na úrovni okolitých štátov EÚ.** Ide o to, že prenosová sústava, ale i distribučné sústavy by pri nedostatku zdrojov el. energie vo vlastnej regulačnej oblasti pracovali vo veľmi ťažkých a finančne náročných podmienkach, museli by realizovať veľké investície do technických/technologických opatrení a enormne by zdražela regulačná energia pre podporné služby, ktorú musí nakupovať prevádzkovateľ prenosovej sústavy. Všeobecne známy nedostatok elektrickej energie v základnom pásme, t. j. oficiálne známa závislosť SR od zdrojov elektrickej energie od druhých/tretích strán by jednoznačne znamenala enormné nárasty cien pre daného odberateľa na liberalizovanom trhu s elektrickou energiou aj v základnom pásme.

Avizované zmeny v oblasti úbytku zdrojov elektrickej energie v regulačnej oblasti SR sú veľmi vážne. Pokiaľ by mali byť eliminované do technicky a finančne realizovateľnej miery opatreniami v oblasti prenosových a distribučných sústav, navyiac, ak by malo ísť o fak-

ticky hraničné medzné stavy alebo stavy za únosnou hranicou, je nevyhnutné ich realizovateľnosť, únosnosť a prijateľnosť vždy veľmi precízne posúdiť pomocou matematických modelov elektrizačnej sústavy. Bez realizácie týchto modelových výpočtov a bez precízneho zadania a záväzného definovania skúmaných stavov nemožno vylúčiť vznik veľmi nebezpečných až nezvládnuteľných stavov v ES SR v predmetných rokoch a nemožno ani zodpovedne garantovať bezpečnú a spoľahlivú prevádzku ES SR v inkriminovanom období. Všetky uvedené riziká vyplývajú priamo z prijatia konceptu liberalizácie trhu s elektrickou energiou a jeho nepochopenia, resp. nezvládania v reálnej praxi v SR. Situácia v EÚ však taktiež nie je ideálna. V ostatných krajinách EÚ však neboli urobené také radikálne rozhodnutia ako v SR a situácia je tam teda ešte stále pod vedomou kontrolou národných vlád. Aj tam však už začínajú silnieť hlasy o nezvládnuteľnosti konceptu liberalizácie trhu s elektrickou energiou bez primeraných technických, ale aj legislatívnych zmien a opatrení. Politické ciele vyhlásené v oblasti liberalizácie trhu s elektrickou energiou by sa teda mali prispôbiť reálnym technickým a technologickým možnostiam, ktoré sú v takom interaktívne previazanom sieťovom odvetví ako elektroenergetika zvlášť zložité.

Ing. Miroslav Gramblička, PhD.

e-mail: miroslav.gramblicka@nextra.sk

13